

До дня української писемності і мови- 9 листопада

У кожного народу своя є мова, вона для них найрідніша і найдорожча, кожен народ має право нею думати і розмовляти. Бо ж доки є мова у народу, є і сам народ, а не стане мови, не буде й народу, тому що мова є основною ознакою національності. Кожному дорога своя мова: полякові — польська, болгарину — болгарська, чехові — чеська, французові — французька, а українцеві — українська. І кожен про свою мову скаже, що вона найкраща, бо для нього вона найрідніша, він вперше її почув від матері та батька, вперше її зрозумів, назвав всі предмети і явища, свої почуття і мрії рідною мовою, тому й залишиться вона у серці на все життя. Кожна людина має право розмовляти і мислити рідною мовою. Так і кожна країна має право на державну мову. Але не так було в Україні. Чарівна родюча земля здавна приваблювала до себе завойовників, кожен раз хтось нападав на Україну з метою її привласнити і панувати на ній, бо ж тут і клімат прекрасний, і чорноземи багаті та родючі, і краєвиди казкові... От і завойовували, а українці падали у кривавій боротьбі за свою землю і ставали деревами і квітами. Протягом віків відстоював народ свою землю, коли перемагали, то знову розквітала культура, мова, злітала вгору радісна пісня, піднімалась наука. А коли програвали грізні битви — все занепадало, бо завойовники несли свою культуру, свою мову, свою владу і нав'язували її українцям. Важко було зберегти щось своє, але український народ плекав свою рідну мову у піснях, баладах, казках та усній творчості і передавав від роду до роду, щоб не загинула і як дорогоцінний скарб проносив через усі торттури, які випали на долю рідної мови.

270 років поспіль намагалися знищити українську мову, а разом з нею і український народ, щоб не піднімав голову, а був покірним рабом без мови, без пісні, без думки.

1720 рік — указ Петра I про заборону в Україні друкувати книги українською мовою, вилучення з церковних книг текстів, написаних українським «наріччям».

1729 рік — наказ про переписання з української мови на російську всіх державних постанов і розпоряджень.

1753 рік — указ про заборону викладання українською мовою в Києво-Могилянській академії — першому вищому навчальному закладі східних слов'ян.

1769 рік — заборона Синодом Російської православної церкви друкування та використання українських букварів.

1775 рік — зруйнування Запорізької Січі та закриття українських шкіл при полкових козацьких канцеляріях.

1817 рік — закриття Києво-Могилянської академії.

1817 рік — постанова урядової комісії Польщі про викладання в західно-українських школах тільки польською мовою.

1847 рік — розгром Кирило-Мефодіївського братства, нове переслідування української мови, культури.

1862 рік — закриття недільних безплатних шкіл для дорослих, організованих передовою інтелігенцією України.

1863 рік — заборона видання книг українською мовою — циркуляр міністра внутрішніх справ Росії Валуєва: «Никакого малороссийского языка нет и быть не может, наречие их, употребляемое простонародьем, есть тот же русский язык, только испорченный влиянием на него Польши».

1876 рік — заборона ввезення українських книг з-за кордону, заборона друкування текстів українських пісень, українського театру.

1881 рік — указ про дозвіл друкувати окремі сценічні твори українською мовою, але російським правописом. На місцеву владу покладался обов'язок контролювати публічне виконання українських пісень, дозволених цензурою.

1888 рік — указ про заборону вживання української мови в офіційних установах і хрещення українськими іменами.

1895 рік — заборона українських книг для дітей.

1908 рік — указ Сенату Російської імперії, яким визнано культурну і освітню діяльність в Україні шкідливою.

Це тільки деякі з указів царської Росії. Але за радянських часів їх було теж дуже багато, так:

1933 рік — телеграма Сталіна на Україну про припинення тут «українізації».

1938 рік — постанова «Про обов'язкове вивчення російської мови в школах національних республік і областей», унаслідок чого почалося масове закриття українських шкіл і переведення їх на російськомовні.

1958 рік — внесення до законодавства положення про «вільний вибір» мови навчання, про вивчення за бажанням учнів і батьків, окрім російської, іншої мови.

1970 рік — наказ про захист дисертацій тільки російською мовою і тільки в Москві.

1978 рік — постанова про посилене вивчення і викладання російської мови та літератури.

1983 рік — постанова про посилене вивчення російської мови, поділ класів на групи у національній школі та підвищення зарплати вчителям російської мови.

1989 рік — постанова про «законодавче закріплення російської мови як загальнодержавної».

1990 рік — «Закон про мови народів СРСР», де російській мові надається статус офіційної.

Тернистий шлях пройшла рідна українська мова. Жодна б інша не витримала такого тиску, пропала б, канула б у вічність, а українська мова — живе! Вона сьогодні стала державною, вона звучить у світі, її слухають інші народи. Наша мова і пісня летить над світом і чарує тисячі людей своєю щирістю, гріє любов'ю і теплом, голубить ніжною ласкою і живе вільно, радісно, оновлюється і збагачується.

За матеріалами <http://krasotkina.com>

День української писемності і мови (9 листопада) – засади свята

Опубліковано Левко 07 Червня 2012

Мова у житті кожної людини це не просто спосіб спілкування, а ще й здатність мислити і виражати свої думки, аналізувати події, які відбуваються в житті. Мовою ми пояснюємо всі явища – фізичні, духовні, соціальні, які відбуваються на землі і за її межами.

Мова це ще історична пам'ять про життя народу, починаючи з доісторичних часів.

Українська мова – державна мова України. Вона також є рідною мовою українців не лише тих, які проживають в Україні, а ще й тих, які проживають за її межами: у Росії, Білорусії, Казахстані, Польщі, Словаччині, Румунії, Канаді, США, Австралії та інших країнах. Українською мовою розмовляє близько 45 мільйонів людей і вона входить до другого десятка найпоширеніших мов світу.

За своїм походженням **українська мова** належить до індоєвропейської мовної сім'ї. Спільно з російською і білоруською мовами вона входить до східнослов'янської підгрупи слов'янської групи мов (до західнослов'янської підгрупи входять словацька, чеська, польська, кашубська, верхньо- і нижньолужицька мови (Німеччина), до південнослов'янської- словенська, македонська, болгарська, сербська, хорватська і старослов'янська мови).

Історію української мови починають від праслов'янської (спільнослов'янської) мовної єдності, яка виділилася з індоєвропейської прамови приблизно в III тис. до н. е. Праслов'янська доба тривала близько 2000 років.

За традиційною версією походження східнослов'янських мов, яка ще донедавна була офіційною та обов'язковою, вважалося, що після завершення праслов'янської епохи розпочався спільний східнослов'янський період, який тривав понад 500 років та закінчився лише в XI-XII ст. під час феодальної роздрібненості Київської Русі. У цей час нібито сформувалася й спільна для всіх східних слов'ян так звана давньоруська мова, на основі якої з XIII ст. виникають три східнослов'янські мови – українська, російська та білоруська – як мови відповідних народностей. Такий підхід базувався здебільшого на низці ідеологічних настанов спочатку доби царської Росії, а згодом радянської епохи. Сучасні дослідники, критикуючи теорію єдиної давньоруської (або праруської) мови,

вирізняють українську мову безпосередньо з праслов'янської мови без проміжних ланок. Згідно з цим підходом, три східнослов'янські мови, українська, білоруська й російська, зростали незалежно одна від одної як мови самостійні, і так званої “праруської” спільної мови не існувало. Таким чином, робимо висновок про те, що в наслідок історичного розвитку етносу на українських землях від середини I тис. н. е. до нашого часу, може свідчити про те, що після розпаду праслов'янської мовної спільності в цьому ареалі, почав формуватися український етнос і відповідно – українська мова. Вона перейняла від праслов'янської значний специфічний лексичний фонд і чимало фонетичних та граматичних (насамперед, морфологічних) рис, які в інших слов'янських мовах замінилися новими, а в українській мові вони склали найдавнішу групу мовних особливостей. Разом з християнством до Київської Русі прийшла старослов'янська (або церковнослов'янська) мова, створена на базі давньоболгарських діалектів Кирилом і Мефодієм (одних з перших слов'янських культурних діячів). Нею писалися релігійні та офіційні тексти. Старослов'янська мова довгий час виконувала функції писемної мови.

З XIV по XVIII ст. на теренах України побутувала староукраїнська мова, яка активно використовувалася як писемна. Поява новоукраїнської мови, яка згодом стала сучасною літературною, датується XIX ст. Її зачинателем вважається письменник І.Котляревський, а основоположником – Т.Шевченко. Дітям можна прочитати першу дію яскравої п'єси “Наталка Полтавка”, яка зображує побут традиційного українського села.

Писемність

Питання походження слов'янської писемності залишається досі остаточно не з'ясованим. Але однозначно визнано факт її існування ще до Хрещення Русі. Про це маємо декілька свідчень у стародавніх літописах.

Після прийняття християнства (988 рік) на території Київської Русі були відомі два типи письма – кирилиця (від імені Костянтина Філософа, в чернецтві Кирила) і глаголиця (від давньослов'янського “глагол”, що означає “слово”).

Глаголиця вважається давнішим письмом, але досі не існує єдиної думки щодо її походження. Азбука глаголиці складалася з 39 літер, які мали дуже складне накреслення у вигляді кружечків і петельок, з'єднаних між собою. Незважаючи на графічну складність літер глаголиці, вона тривалий час вживалася в деяких південнослов'янських країнах.

Кирилиця – цілком оригінальна система слов'янської писемності, яка є складною творчою переробкою грецького алфавіту. Азбука кирилиці складалася з 43 літер, у тому числі з 24 грецьких і 19 оригінальних слов'янських. Графіка кириличної азбуки була близькою грецькому та

візантійському алфавітові. Такі накреслення літер у подальшому стали графічною основою сучасної української, російської, білоруської, болгарської, сербської та македонської писемності.

Матеріал підготувала: Вікторія Сеуканд

<http://levko.info/vse-dlya-svyata/den-ukrajinskoji-pysemnosti-i-movy-9-lystopada-zasady-svyata/>

Вірші дітям

Слово

А України ж мова —
мов те сонце дзвінкотюче,
мов те золото блискуче,
вся і давність і обнова —
українська мова.
Розцвітай же, слово,
і в родині, і у школі,
й на заводі, і у полі
пречудесно, пречудово —
розцвітай же, слово!
Хай ізнов калина
червоніє, досягає,
всьому світу заявляє:
Я — країна Україна —
на горі калина!

Тичина Павло